

Femte bidraget till stritarnas förekomst i Sverige: Nio nya arter för landet och nya landskapsfynd

GÖSTA GILLERFORS

Gillerfors, G: Femte bidraget till stritarnas förekomst i Sverige: Nio nya arter för landet och nya landskapsfynd. [Fifth contribution to the presence of the Auchenorrhyncha in Sweden. Nine new species to the country and new provincial finds.] – Entomologisk Tidskrift 130 (2): 99-107. Uppsala, Sweden 2009. ISSN 0013-886x.

Nine species of Auchenorrhyncha new to Sweden are presented viz. *Balcanocerus larvatus* (Herrich-Shäffer, 1835), from the province Skåne; *Alebra neglecta* Wagner, 1940, from Halland; *Liguropia juniperi* (Leythierry, 1876), Gotland; *Dikraneura variata* (Hardy, 1850), Skåne and Halland; *Kybos limpidus* (W. Wagner, 1955), Skåne; *Edwardsiana lanternae* (Wagner, 1937), Skåne; *Eupteryx decemnotata* Rey, 1891, Gotland; *Zyginella pulchra* P. Löw., 1885 Skåne; *Metalimnus obtusus* Emeljanov, 1966. Öland, Värmland. Furthermore, 133 new provincial finds are presented. Other species worth mentioning are: *Eurysula lurida* (two specimens from Uppland, Älvkarleby) of which only a few specimens are taken before in Sweden; *Planaphrodes nigrita* (Närke, Askersund) regarded as a very rare species; *Endria nebulosa* (Uppland, Älvkarleby), only found once before in Sweden on Gotland; *Thamnotettix dilutior* (Skåne, Höganäs) the only previous record from Sweden is two specimens which Ossiannilsson took 1962 at Brunby rather near Höganäs.

Gösta Gillerfors, Maskrosstigen 23, S-432 36 Varberg.
E-post: gosta.gillerfors@telia.com

Denna framställning om stritarnas förekomst i Sverige bygger delvis på mina egna insamlingar i södra Sverige och dels på de insamlingar som Peter Cederström, Eslöv (PC) har gjort under sina resor i Norrland. Dessutom har ett stort fällfångsmaterial ställt till mitt förfogande av Magnus Larsson, Kalmar (ML), Sofia Larsson, Uppdala (SL) och Jesper Hansson, Lindesberg (JH). Under sommaren 2008 har de placerat ut en stor mängd färgskålar och även några malaise-fällor på lämpliga platser i Närke, Västmanland och Uppland och på några närliggande lokaler i Värmland och Dalarna. Detta fångstmaterial har resulterat i en stor mängd nya landskapsfynd, men även en del mindre vanliga och intressanta arter. Dock saknas arter av den stora gruppen Delphacidae (dvärgstritar) nästan helt, vilket förmodligen kan bero på fällornas placering i förhållande till lövträd och buskar. De allra flesta av dessa stritar håller till uppe i lövverket och finns fram för allt

i värdväxterna närhet. Man känner till att om fällorna placeras under eller vid buskar och träd kan de fångas i antal. En annan sak som kan ha haft en viss betydelse är att många av dessa stritar blir färdiga som imagines ganska sent på sommaren när fällorna inte var i bruk.

En malaisefälla utsatt vid en myrkant i Råda, Västergötland i ett naturvårdsprojekt och tömd av Göran Andersson gav även ett par intressanta arter. En fälla vid Kullen, Skåne utplacerad av Markus Franzén, Lund gav dessutom det oväntade fyndet av *Balcanocerus larvatus*, en mera sydlig art som är ny för landet.

Sammanlagt har 133 nya landskapsfynd noterats varav 9 arter är nya för landet. Alla dessa 9 är funna i södra Sverige och torde vara nyinvandrade. En del av de nyinvandrade arterna är oväntade då de ursprungligen hör hemma långt söderut. Som tidigare har diskuterats beror den stora nyinvandringen säkerligen på ändrade

klimatförhållanden. Det förekommer två invandringsstråk till vårt land, ett mera västligt upp mot Skåne med arter som *Balcanocerus larvatus*, *Kybos limpidus* och *Zyginella pulchra* och ett mera östligt upp mot Gotland där *Liguropia juniperi* och *Fiberiella septentrionalis* med flera kommit in. För *Liguropia juniperi* och *Kybos limpidus* är dessa de enda kända fynden i norra Europa. *Balcanocerus larvatus* är även funnen i Litauen och *Zyginella pulchra* även i Danmark.

CIXIIDAE – glasvingestritar

Cixius nervosus (Linnaeus, 1758). Nr Örebro 25.7.2008, gulskål. ML En vanlig art i hela landet som lever på olika träd och buskar.

DELPHACIDAE - hoppstritar

Kelisia confusa Linnavuori, 1957. Go Anga, Bjärsmys, 19.8 2008. Den togs som ny för Sverige i Skåne 2007 (G. Gillerfors). Vid hävning på myren i Anga anträffades den i stort antal.

Stenocranus major (Kirschbaum, 1868). Vg Råda, Håledal, 4.9 2008, malaisefälla vid kanten av myr, Göran Andersson. Av Ossianniilsson (1978) uppgiven som sällsynt men tycks numera inte vara så ovanlig i södra delen av landet. Den lever monofagt på *Phalaris arundinacea* (rörflen).

Eurysula lurida (Fieber, 1866). Denna i Sverige mycket sällsynta art förekom i två exemplar i fallfällor i Up Älvkarleby, Marma, 27.5 – 26.7 2008, SL. Den är tidigare endast funnen några få gånger på 60-talet, Bl, Go, Jä. Den lever på sandiga marker i tuvorna av *Calamagrostis epigejos* (bergrör). Levnadssättet nere i tuvorna kan bidra till att den är påträffad så sällan.

Eurybregma nigrolineata Scott, 1875. Bl Nätraby, 14.6 2008, gulskål, MF. Togs som ny för Sverige 2001 (Gillerfors 2002).

Achorotile albosignata (Dahlbom, 1850). Vs Lindesberg, Valsjöhöjden, 5.7 2008, vitskål, ML. Nb Bodträskfors, 7.9 2007, malaisefälla, SLU, Umeå. Den är relativt ovanlig i landet. Den lever på sandiga och steniga marker i gle-sa bestånd av *Agrotis canina* (brunven) och *A. vinealis* (bergven).

Chloriona smaragdula (Stål, 1853). Vg Österplana 8.7 2002, Håvades på *Phragmites*, PC. Det är en vanlig art på bladvass upp till Lu.

Megamelus notula (Germar, 1830). Nb Lög-

deå, 15.8 1999, Håvning på *Carex*, PC. Även den en vanlig art som lever i våtmarker upp till Nb.

Laodelphax striatella (Fallén, 1826). Vs Lindesberg, Yxne, 26.7 2008, gulskål, ML. Det är en ganska ovanlig art som lever på olika gräsmarker.

Hyledelphax elegantula (Boheman, 1847). Nr Hallsberg, Blåberga, 25.7 2008, gulskål, ML; Nb Pajala, 25.6 2004, hävning, PC. En ganska vanlig art som påträffas på mera torra marker. Nymferna lever bl.a. på *Deschampsia flexuosa* (kruståtel).

Delphacodes venosus (Germar, 1830) Vs Nora, Tolvsbörd, 4.7 2008, vitskål, ML. En tämligen vanlig art som företrädesvis lever på fuktängar och har släktena *Carex*, *Juncus* och *Eriophorum* som värdväxter.

Muellerianella brevipennis (Boheman, 1847). Ha Rolfstorp, Hovgård, 14.8 2001, Håvning på torr sandig mark; Vs Nora, Tolvsbörd, 26.7 2008, gulskål, ML. Den är vanlig i södra och mellersta Sverige. Nymferna lever monofagt på *Deschampsia flexuosa* (kruståtel).

Kosswigianella exigua (Boheman, 1847). Vr Stöllet, 21.7 2004, Håvning på strandäng vid Klarälven, PC. En vanlig art i södra och mellersta Sverige och som lever på gräsmarker, gärna färbetade och är knuten till *Festuca ovina* (färsvingel).

Struebingianella lugubrina (Boheman, 1847). Ha Sibbarp 19.6, 24.6 2008. Ossianniilsson (1978) anger den som en inte så sällsynt i södra Sverige, men den är troligen mera ovanlig numera. Den är funnen upp till Dalarna och lever på sumpmarker på olika sumpväxter som *Glyceria* sp., *Carex* sp, *Phragmites*.

Oncodelphax pullula (Boheman, 1852). Ha Hjärtared, 6.7 2005. Ossianniilsson (1978) anger att den inte är sällsynt men numera verkar den ha blivit ovanlig i Sverige. Lever på sumpmarker där den håller till vid basen av *Carex vesicaria* (blåsstarr) (Söderman 2007).

Acanthodelphax denticauda (Boheman, 1847). Nr Hallsberg, Tornfors, 25.6 2008, gulskål, JH. Det är en tämligen vanlig art som lever på fuktiga gräsmarker framför allt på *Deschampsia cespitosa* (tuvtåtel).

Xanthodelphax straminea (Stål, 1858). Vs Ljusnarsberg, Brunnshed, 4.7 2008, gulskål,

ML. En tämligen vanlig art som lever på ganska torra gräsmarker på *Agrostis canina* och *A. stolonifera* (brunven och krypven).

Criomorphus moestus (Boheman, 1847). To Altajärvi, 25.6 2004, PC. En ovanlig art med en mera nordlig utbredning. Den förekommer på mera kärrartade marker. Olika värdväxter har angetts: *Calamagrostis canescens* (grenrör), *Poa alpigena* och *P. trivialis* (kärrgröe).

Criomorphus borealis (J. Sahlberg, 1871). Lu Voullerim, Lövgården, 15.6 2006, malaisefälla, M. Karström. En nordlig art (Dr-To). Förmodligen en mera ovanlig art som lever på sumpängar på *Calamagrostis arundinacea* (piprör) och *C. canescens* (grenrör) (Söderman 2007).

Ribautodelphax collina (Boheman, 1847). Vs Lindesberg, Grimsö, 26.7 2008, vitskål, ML; Dr Säter, Romme, 3.6 2008, gulskål, SL. Den är inte ovanlig i södra och mellersta Sverige på sandiga gräsmarker. Den är monofag på *Agrostis capillaris* (rödven).

Ribautodelphax albostrigata (Fieber, 1861). Vs Nora, Greksåsar, 26.7 2008, gulskål, ML. Ossianniilsson (1978) anger att den är sällsynt i södra Sverige, men vanlig i den norra delen. Den förekommer på sandiga marker och lever på olika arter av släktet *Poa*.

Megophthalmiinae

Megophthalmus scanicus (Fallén, 1806). Vs Nora, Tolvsbörd, 26.7 2008, blåskål; Vr Karlskoga, Gelleråsen, 25.7 2008, gulskål, ML. En vanlig art upp till södra Norrland. Påträffas på torra ängsmarker där nymferna lever på *Lotus corniculatus* (käringtand).

Macropsinae – strimmstritar

Oncopsis flavicollis (Linnaeus, 1761). Hr Vemdalen, 23.7 2004. Den är vanlig i hela landet och lever på björk (*Betula* spp.).

Oncopsis subangulata (J. Sahlberg, 1871). Nr Örebro, 25.7 2008, gulskål, ML. Också en vanlig art som lever på björk (*Betula* spp.).

Oncopsis alni (Schrank, 1801). Vs Nora, Greksåsar, 26.6 2008, gulskål, JH. Den är vanligt förekommande upp till Hs. Den lever på både på klibbal och gråal (*Alnus* spp.).

Macropsis fuscinervis (Boheman, 1845). Vs Nora, Greksåsar, 26.7 2008, malaisefälla, ML. Vanlig i södra och mellersta Sverige upp till Än. Den lever monofag på asp (*Populus tremula*).

Macropsis impura (Boheman, 1847). Nr Hallsberg, Tornfors, 25.6 2008, gulskål, JH. Den är funnen upp till Lu. Den känns igen på sin ringa storlek och den lever på *Salix repens* (krypvide).

Macropsis fuscula (Zetterstedt, 1828). Vb Vindeln, 1.9 2003, malaisefälla. Även den en vanlig art som lever på *Rubus* spp.

Agalliinae – tjockhuvadstritar

Anacertagallia venosa (Fourcroy, 1785). Nr Laxå, Rölfors, 25.7 2008, gulskål, ML. En vanlig art upp till Nb som lever monofag på *Lotus corniculatus* (käringtand).

Anacertagallia ribauti (Ossianniilsson, 1838). Vs Ljusnarsberg, 25.7 2008, gulskål, ML; Vr Stöllet, 24.7 2004, håvad på strandäng. Den är vanlig upp till södra Norrland. Den lever på torra ängsmarker. Som näringsväxter har främst uppgivits arter av *Plantago*.

Idiocerinae - palettstritar

Idiocerus lituratus (Fallén, 1806). Vs Lindesberg, Ramshyttan, 26.7 2008, malaisefälla, ML. En vanlig art som lever på olika *Salix*-arter.

Balcanocerus larvatus (Herrich-Schäffer, 1835). Sk Höganäs, Ramsvik, 24.7 2008. 5 ex. i gulskål, Marcus Franzén. Ny för Sverige och även ny för norra Europa. (Söderman et al. 2009). Ett oväntat fynd av denna mera sydeuropeiska art. Nickel (2003) anger att den nordligast utbredningen är upp till mellersta Tyskland, Bonn, Göttingen, Leipzig och Dresden. Den lever på slån (*Prunus spinosa*). Den är lätt att känna igen på sin ringa storlek och svartaktiga färg. Pannan har ett brett längsgående svart band med vitgula sidor (Fig. 1).

Dorycephalinae

Eupelix cuspidata (Fabricius, 1775). Vs Lindesberg, Grimsö, 26.7 2008, vitskål, ML; Dr Borlänge, Romme, landningsbana, 26.6 2008, gulskål, SL. En vanlig art i Sverige upp till Gs. Den lever på sandiga och torra marker på *Festuca ovina* (färsvingel) och *F. rubra* (rödsvingel).

Aphrodinae

Aphrodes bicincta (Schrank, 1776). Nr Kumla, Säbylund, 25.7 2008, gulskål, ML; Vs Nora, Tolvsbörd, 26.7 2008, vitskål, ML; Vr Karlsk-

Figur 1. *Balacancerus larvatus*. En sydeuropeisk art som oväntat hittats i Skåne. Foto: Christoffer Fägerström.

A south European species that unexpectedly was found in Skåne.

Figur 2. *Dikraneureus variata*. Hitades ny för Sverige vid Vomb i Skåne. Foto: Christoffer Fägerström.

A species that has colonised Sweden from the south.

Figur 3. *Kybos limpidae*. Närmast funnen i Tyskland tidigare. Foto: Christoffer Fägerström.

A species new for northern Europe, found nearest in Germany.

oga, Linnebäck, 25.7 2008, gulskål, ML. Se Gillerfors (2005).

Aphrodes diminuta Ribaut, 1952. Up Älvkarleby, Marma, 26.7 2008, gulskål, SL; Nr Örebro, 26.7 2008, gulskål, ML; Dr Borlänge, Romme, 24.6 2008, gulskål, ML. Se Gillerfors (2005).

Planaphrodes laeva (Grey, 1891) (*trifasciata*). Vs Ljusnarsberg, 23.7 2008, gulskål, ML; Vr Degerfors, Mo, 25.7 2008, gulskål, ML; Den är spridd i hela landet och förekommer mest på hedmarker där nymferna lever på ljung, backtimjan och mjölon (Söderman 2007).

Planaphrodes nigrita (Kirschbaum, 1868). Up Älvkarleby, Marma sandfält, gulskål; Nr Askersund, Nydalen, 24.7 2008, gulskål; Vs Hällefors, Skräddartorp, 26.7 2008, gulskål, ML. Denna art ansågs av Ossiannilsson (1981) som mycket sällsynt. Endast några få fynd är kända men arten är spridd i hela Sverige. Lever på olika gräs.

Anoscopus albifrons (Linnaeus, 1758). Vr Degerfors, Liden, 25.7 2008, gulskål, ML. Vanlig i Sverige upp till Dr. Den håller till på torra ängsmarker där nymferna lever på *Agrostis* och *Calamagrostis*.

Cicadellinae - färgstritar

Evacanthus interruptus (Linnaeus, 1758). Hr Klövsjö, 23.7 2004, PC. Den är funnen i hela landet utom i Lappmarkerna. Påträffas ofta på marker med hög örtvegetation där den förekommer på diverse växter. Söderman (2007) anger att nymferna lever på arter av familjen Asteraceae

Typhlocybinae – dvärgstritar

Alebra neglecta Wagner, 1940. Ha Varberg, 30.8 2008. Ny för Sverige. Ett ex. bankades från en avenbokhäck vid en parkeringsplats. Utomlands lever den på olika lövträd som avenbok, hägg, hagtorn och ek. Den är funnen i sydöstra Finland och Nickel (2003) anger att den vitt spridd i Tyskland och inte så ovanlig. Arten skiljs från den närliggande *A. albostrigella* genom att färgen är helt guldgul och att pygoforen hos hanen har ett svartfärgat utskott.

Liguropia juniperi (Lethierry, 1876). Go Ljosta, 23.8 2008. Ny för Sverige. Det. G. Söderman. Ett mycket oväntat fynd då det är en mera sydlig medelhavsart och känd för att leva på Cypressväxter som *Chamaecyparis*, även *Juniperus phoenicea*. Den förekommer här och var i

södra Tyskland. I Lojsta fick jag den vid hävning på enbuskar vid kanten av en gammal grusgröp. Det är en ganska liten ljusgul art (3,0-3,5 mm). Aedeagus hos hanen är karaktäristisk (Biedermann & Niedringhaus 2004).

Dikraneura variata (Hardy, 1850). Sk Vomb, 22.4 2008; Ha Olofsbo, 27.5 2008. Ny för Sverige. På båda lokalerna hävade jag den på gräsmark på torr sandig mark i gles tallskog. Söderman (2007) anger att nymferna lever på *Calamagrostis epigejos* och *Festuca*. Den är mycket lik den närstående *D. aridella* (Fig. 2) men aedeagus har ett något annorlunda utseende (Biedermann & Niedringhaus 2004)

Empoasca kontkaneni Ossiannilsson, 1949. Vb Vindeln, 1.9 2003, malaisefälla. Förekomst i Sverige är ofullständigt känd. I Ossiannilssons katalog (1983) är den endast upptagen för Go och Up. Söderman (2007) uppger att den i södra Finlands inland är mycket vanlig och att den lever på hallon.

Kybos smaragdula (Fallén, 1806). Vs Lindesberg, Ramshyttan, 26.7 2008, gulskål, ML. En vanlig art vars nymfer lever på al.

Kybos limpidus (W. Wagner, 1955). Det. G. Söderman. Sk Tåstarp, 17.9 2008. Ny för Sverige och även ny för norra Europa. Några hanar och honor togs vid bankning på *Salix viminalis* (korgvide) som växte vid kanten av ett öppet fält. Arten kan vara svårskiljd från övriga *Kybos*-arter (Fig. 3) men är den enda arten som lever på korgvide och som har aedeagus utan bihang och dessutom har apodemet en annan form (Biedermann & Niedringhaus 2004). Den är ej känd från de övriga nordiska länderna. Enligt Nickel (2003) är den utbredd i slättområdena i hela Tyskland.

Kybos lindbergi (Linnavuori, 1951). Vs Lindesberg, Ramshyttan, 5.7 2008, malaisefälla, ML. En vanlig art som lever på björk men saknas i den nordligaste delen av landet.

Kybos striligifer (Ossiannilsson, 1941). Vr Karlskoga, Gelleråsen, 27.8 2008, gulskål, ML. En ganska vanlig art som lever på *Salix*-arter.

Kybos virgator (Ribaut, 1933). Vs Lindesberg, 26.7 2008, gulskål, ML. En mera ovanlig art som är funnen upp till Jä och som lever på *Salix* främst *viminalis* (korgvide).

Kybos abstrusus (Linnavuori, 1949). Go När, Hörte, 12.9 2007. Bankad på poppel vid sand-

strand (Gillerfors 2008).

Fagocyba carri (Edwards, 1914). Go Anga, 19.8 2008. Hävad på ek vid Bjärsmysr. En ovanlig art i södra Sverige, lever på ek (*Quercus*).

Edwardsiana salicicola (Edwards, 1885). Vb Vindeln, 18.8 2003, malaisefälla. En art som troligen inte är så ovanlig i Sverige upp till Nb och som lever på *Salix*-arter.

Edwardsiana lanternae (Wagner, 1937). Sk Fyledalen, 1.8 2004, PC. Ny för Sverige. Nymferna skall leva på klibbal (*Alnus glutinosa*) (Söderman 2007). Arten känns igen från de andra *Edwardsiana*-arterna främst på aedeagus utseende (Biedermann & Niedringhaus 2004). I norra Europa är den endast känd från södra Finland och Pskovregionen i Ryssland (Söderman et al. 2009).

Edwardsiana ulmiphagus Wilson & Claridge, 1999. Sk Fyledalen, 1.8.2004, Trollenäs 23.9 2008, bankad på alm, PC. Den är troligen ganska vanlig i södra Sverige.

Eupteryx aurata (Linnaeus, 1758). Nr Leksberg, Skillnadstorp, 26.6 2008, gulskål, JH. Lokalt vanlig upp till Up. Den lever på brännässlor (*Urtica dioica*).

Eupteryx urticae (Fabricius, 1803). Vs Nora, Tolvsbörd, 4.7 2008, blåskål, ML. En ganska vanlig art i södra Sverige och som lever på brännässlor (*Urtica dioica*).

Eupteryx decemnotata Rey, 1891. Go, Burgsvik, Mjölhatte, 25.8 2008. Ny för Sverige. Den togs vid hävning i en kryddgård med bl.a. *Salvia*. En art som sprider sig norrut: de första exemplaren i Italien togs på 1920-talet, de första i Tyskland 1995 och numera är arten vanlig i Danmark. Senast även funnen i södra Finland. Den lever på kryddväxter av familjen Lamiaceae och på grund av dess snabba förökning fruktar man att den skall kunna bli ett skadedjur i trädgårdar (Nickel & Holzinger 2006). Utmärkta färgbilder av arten finns på nätet, Wikimedia Commons och fagleognatur.dk.

Zyginella pulchra P. Löw, 1885. Sk Trollenäs, 19.9 2008. Ny för Sverige. Tillsammans med PC bankade jag några exemplar från tysk lönn (*Acer pseudoplatanus*) som växte intill en parkeringsplats. I norra Europa är den endast funnen i Danmark (Söderman et al. 2009). I Tyskland är den väl etablerad i Mittelgebirge, men fynd föreligger även längre norrut vid Bremen och

Hamburg (Nickel 2003). Arten känns igen på den gulgröna färgen och fläckmönstret baktill på framvingarna. (Biedermann & Niedringhaus 2004 och Fig. 4).

Zygina angusta Lethierry, 1874. Öl Algutsrum, 27.7 2007. Det. G. Söderman. Lever på diverse buskar av familjen Rosaceae. Tidigare endast känd från Sk

Zygina ordinaria (Ribaut, 1936). Sk Tåstarp, 3.11 2000; Ha Hunnestad, 30.3 2003. Det. G. Söderman. Enligt Söderman (2007) är nymferna eurytopa och enligt Nickel (2003) lever de adulta på smalbladiga *Salix*-arter. Tidigare endast uppgiven för Öl och Up.

Zygina rosinicola (Cerutti, 1939). Ha Hunnestad, 30.11 2000. Det. G. Söderman. Lever på rosväxter och hagtorn. Den är funnen i några landskap i södra Sverige.

Arboridia parvula (Boheman, 1845). Vb Vindeln, 18.8 2003, malaisefälla. Det nordligast kända fyndet tidigare var från Up. De fullvuxna individerna övervintrar vid basen av älgört (*Filipendula ulmaria*) och sedan på våren sker äggläggningen på hjortron (*Rubus chamaemorus*) där nymferna sedan lever (Söderman 2007).

Delphcephalinae – grässtritar

Grypotes puncticollis (Herrich-Schäffer, 1834). Vr Degerfors, Mo, 25.7 2003, malaisefälla, ML. En vanlig art som lever på tall (*Pinus*).

Balclutha rhenana W. Wagner, 1939. Ha Varberg, 11.8 2008; Vs Nora, Tolvsbörd, 4.7 2008, vitskål, ML; Vb Vindeln, 18.8 2003, malaisefälla. Den är endast uppgiven för få landskap men är troligen inte så ovanlig. Den lever på *Phalaris arundinacea* (rörflen)

Balclutha calamagrostis Ossiannilsson, 1961. Sk Ellinge, 17.9 2008; Vr Degerfors, Liden, gulskål, JH. Dess utbredning i landet är ofullständigt känd men det är troligen en ganska ovanlig art som i Ossiannilssons katalog (1983) endast är upptagen för Up. Nymferna på *Calamagrostis epigejos* (bergrör) (Söderman 2007).

Macrosteles variatus (Fallén, 1806). Nr Kumla, Ormesta, 25.7 2008, gulskål, ML. En vanlig art som lever på nässlor (*Urtica*) men även på blåbär (*Vaccinium myrtillus*).

Sonronius binotatus (J. Sahlberg, 1871). Nr Laxå, Röfors, 25.7 2008, gulskål, ML; Vr Degerfors, Mo, 26.6 2008, blåskål, JH; Ås Steken-

jokk, 3.8 2004. Håvad på *Epilobium angustifolium* (mjölkört) (Gillerfors 2005).

Sagastus punctifrons (Fallén, 1926). Nb Kangis, 25.6 2004, PC. En vanlig art som lever på smalbladiga *Salix*-arter.

Endria nebulosa (Ball, 1900). Up Älvkarleby, Marma, 25. 2008, hygge, blåskål, SL. En hane i en fallfälla. Det har tidigare endast uppgivits ett fynd av arten från Sverige på Go av den tyske cicadologen R. Remane 1974 utan närmare lokalangivelse (Ossiannilsson 1983). Den skall leva fördolt nere i tuvorna av *Calamagrostis epigejos*. Söderman (2007) anger även *C. canescens*. På grund av dess levnadssätt är den förmodligen förbisedd.

Platymetopius undatus (De Geer, 1773). Vr Degerfors, Mo, 25.7 2008, gulskål, ML. Uppgiven för ett flertal landskap upp till Ån men tycks ha minskat i antal, särskilt i sydligaste Sverige. Även utomlands har man noterat en tillbakagång. Nymferna lever i markskiktet medan imagines håller till uppe i lövverket av buskar och träd.

Platymetopius guttatus Fieber, 1969. Nr Hallsberg, Tomfors, 25.7 2008, gulskål, ML. Ett tiotal exemplar. Av Ossiannilsson (1983) uppgiven som sällsynt och endast påträffad i några landskap i södra Sverige. Den är ej funnen i norra Tyskland, Danmark och Finland. Lever som *P. undatus*.

Colladonus torneellus (Zetterstedt, 1828). Vs Lindesberg, Valsjöheden, 5.7 2008, gulskål, ML; Vr Degerfors, Liden 26.6 2008, gulskål, JH; Nb Pajala, 25.6 2004, PC. Den är sällsynt i söder men vanlig i norra delen av landet. Lever framförallt på risartade växter på mossar.

Allygus mixtus (Fabricius, 1794). Nr Askersund, Mosshult, 25.7 2008, gulskål, ML. Det är en vanlig art i södra och mellersta Sverige

Allygus communis (Ferrari, 1882). Nr Askersund, Mosshult, 25.7 2008, malaisefälla, ML; Vr Karlskoga, Linnebäck, 25.7 2008, blåskål, ML. Tämmligen vanlig i södra Sverige, men ej funnen i Norge och Finland. Den anges att leva på torrare och varmare habitat. Imagines finns framförallt på ek (*Quercus*) och björk (*Betula*).

Rhytistylus proceps (Kirschbaum, 1868). Sm Lessebo, 18.6 2008, gulskål, ML. En sällsynt art som i norra Europa endast är funnen i Danmark och Sverige (Söderman et al 2009). Tidigare en-

dast funnen i Sk och Ha. Den lever framför allt på torra, sandiga marker med lågvuxna gräs som *Festuca ovina* (fårsvingel).

Rhopalopyx preysleri (Herrich-Schäffer, 1838). Nr Örebro, 25.7 2008, gulskål; Vs Ljusnarsberg, Brunshed, 25.7 2008, blåskål, ML. Det är en vanlig art i Sverige upp till Vb som påträffas framförallt på torra gräsmarker på *Elymus repens* (kvickrot) och *Poa pratensis* (ängsgröe).

Elymana sulphurella (Zetterstedt, 1828). Vr Karlskoga, Gelleråsen, 25.7 2008, gulskål, ML. Även den är en vanlig art i Sverige (Sk-Ån) som lever på olika gräs.

Cicadula ornata (Melichar, 1900). Dr Brintbodarna, 3.8 2001, PC. Det är en ganska ovanlig art i Sverige och saknas i Norge och Danmark och i Tyskland finns endast enstaka fynd (Nickel 2003). I Finland är det en mycket vanlig art (Söderman 2007). Den lever på mera våta marker på olika arter av *Carex*.

Thamnotettix dilutior (Kirschbaum, 1868). Sk Höganäs, Ramsvik, 24.7 2008, gulskål, Markus Franzén. Det finns endast två fynd tidigare, Sk Brunnsby, Kullen, 1961 och 1962 (Ossiannilsson 1983). Det är en sydlig värmekrävande art som främst lever på ek. Utöver Skånefynden endast funnen i Danmark i övriga norra Europa

Doliotettix lunulatus (Zetterstedt, 1838). Nr Leksberg, Skillnadstorp, 26.6 2008, gulskål, JH. Den är vanlig i hela landet men mera vanlig i norr. Den är uppgiven att leva på olika gräsarter.

Athysanus argentarius Metcalf, 1855. Dr Borlänge, Romme, 24.6 2008, blåskål, SL. Den är vanlig i södra och mellersta Sverige på olika gräsmarker.

Scleroracus decumanus (Kontkanen, 1949). Vs Lindesberg, Valsjöhöjden, 26.7 2008, gulskål, ML. Tämligen allmän i landet på diverse torrmarker och ruderatmarker. Nymferna lever på *Rumex acetocella* (bergssyra) och *Polygonum aviculare* (trampört).

Scleroracus corniculatus (Marshall, 1866). Nr Askersund, Nydalen, 24.7 2008, gulskål; Vs Ljusnarsberg, Sälbo mosse, 25.7 2008, gulskål, ML; Nb Bodträskfors, 24.8 2008, trädfälla i barrskog, SLU. Förekomst i Sverige ofullständigt känt då sammanblandning med andra arter kan föreligga. Men den är uppgiven för en del landskap från Sk till To. Enligt Söderman (2007) lever nymferna på ljung, skvatram och

blåbärsris.

Scleroracus russeolus (Fallén, 1826). Vs Lindesberg, Yxe, 26.7 2008, gulskål, ML; Vr Stöllet, 21.7 2004, PC. Arten är vanlig i hela landet. Nymferna lever på mjölon och tranbär (Söderman 2007).

Limotettix striola (Fallén, 1806). Vs Ljusnarsberg, 26.7 2008, gulskål, ML. En vanlig art som lever i fuktmarker på olika arter av Cyperaceae.

Euscelidius schenkii (Kirschbaum, 1868). Vr Karlskoga, Gelleråsen, 25.7 2008, gulskål, ML. Den är tämligen vanlig i södra och mellersta Sverige och lever framförallt på brännässlor (*Urtica dioica*).

Euscelis incisus (Kirschbaum, 1868). Nr Laxå, Røfors, 25.7 2008, malaisefälla, ML. Det är en vanlig art i södra Sverige liksom i Danmark men är inte funnen i Norge och Finland. Den lever på olika typer av gräsmarker.

Euscelis distinguendus (Kirschbaum, 1858). Up Älvkarleby, motorbana, gulskål, ML. Det är en tämligen ovanlig art i södra och mellersta Sverige. Den lever bl. a. på ruderatmarker på *Picris* (bitterfibbla)

Streptanus aemulans (Kirschbaum, 1868). Nb Övre Svartbyn, 28.7 2004. En vanlig art vars nymfer lever på *Elymus repens* (kvickrot).

Streptanus okaensis Zachvatkin, 1948. Vr Degerfors, Mo, 25.7 2008, gulskål, ML, Dr Loos, 22.7 2004, PC. En ovanlig art i södra Sverige, men vanligare norrut. Lever i fuktmarker i tuvorna av *Calamagrostis canescens* (grenrör), men även funnen på *C. epigejos* (bergrör).

Streptanus confinis (Reuter, 1880). Nr Örebro, 25.7 2008, gulskål; Vs Nora, Tolvsbörd, 25.7 2008, gulskål, ML; Dr Borlänge, Romme, landningsbana, 26.6 2008, gulskål, SL. Ansedd som en ganska sällsynt art men förmodligen inte så ovanlig södra och mellersta Sverige. Den lever på fuktiga gräsmarker på *Deschampsia caespitosa* (tuvtåtel).

Metalimnus obtusus Emeljanov, 1966. Öl Halltorp, 12.9 2002. Det. G. Söderman. 14 ex 13.9 2008; Gråborg, 11.9 2002; 8 ex., Vr Stöllet, 21.7 2004, 6 ex. Ny för Sverige. Den är mycket lik *M. formosus* (Boheman, 1845) (Fig. 5). De hanliga genitalierna är snarlika varandra, men parameren har något annan form (Fig. 6a). Honorna är lättare att skilja åt då sista bukleden hos

Figur 4. *Zyginella pulchra*. Lever på tysklönn, och var närmast tidigare funnen just i Tyskland. Foto: Christoffer Fägerström.

Also a species found in Skåne with nearest earlier record in Germany.

Figur 5. *Metalimnus obtusus* har till skillnad från de andra avbildade arterna invandrat till Sverige från öster. Foto: Christoffer Fägerström.

A species that contrary to the other figured species in this paper has colonised Sweden from the east.

obtusus har ett bakåtriktat utskott (Fig. 6c) medan leden hos *formosus* är jämt vågformad (Ossiannilsson 1983, Biederman & Niedringhaus 2004). På alla tre lokalerna togs den på kärmark omgiven av lövskog, vilket stämmer bra med andra iakttagelser utomlands. I norra Europa är den är endast känd från östra Finland och Ryssland, centrala delen och Pskov regionen (Söderman 2007).

Arocephalus punctum (Flor, 1861). Vr Hällefors, Hällefors dyner, 25.7 2008, blåskål, ML. En vanlig art som främst lever på torra ängsmarker med *Festuca ovina* (fårsvingel)

Arocephalus longiceps (Kirschbaum, 1868). Bl Karlskrona, 3.9 2008, gulskål, MF. Togs som ny för Sverige i Sk vid Vombs fure 2001 (Gillerfors 2002).

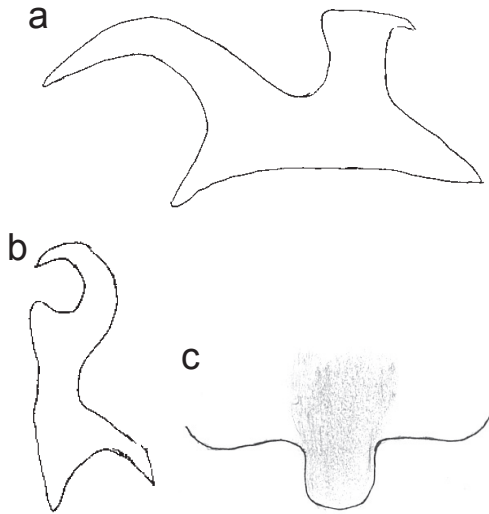
Psamnotettix nodosus (Ribaut, 1925). Nr Hallsberg, Tomfors, 25.7 2008, gulskål, ML. En vanlig art som lever på mer eller mindre torra gräsmarker. Näringsväxter är främst gräsarter av släktet *Festuca*.

Psamnotettix dubius Ossiannilsson, 1974. Nr Kumla, Ormesta 25.6 2008, gulskål, JH; Up Älvkarleby, Marma, hygge, 25.7 2008, blåskål SL; Vs Lindersberg, Grimsö, 26.7 2008, gulskål, ML. Något ovanligare än förra arten och liksom den lever den olika gräsväxter som *Deschampsia flexuosa* (kruståtel).

Psamnotettix poecilus (Flor, 1861). Up Älvkarleby, Marma, sandtag, gulskål, ML. Det är den tredje kända lokalen i landet, tidigare Jä Bispgården 1964 och Go Mästermyr 2000 och senare. Lever på *Calamagrostis epigeios* (bergrör) (Gillerfors 2002).

Ebarrius cognatus Ribaut, 1947. Nr Kumla, Ormesta, 25.7 2008, gulskål, ML. Den är tämligen vanlig med rikligare förekomst norrut. Den lever på torra gräsmarker på kortvuxna gräs som *Festuca ovina* (fårsvingel) och *Agrostis capillaris* (rödven)

Errastunus ocellaris Ribaut, 1947. Nr Kumla, Ormesta, 25.7 2008, gulskål, ML; Vs Lindersberg, Yxne, 28.7 2008, blåskål, ML; Vb Vindeln

Figur 6. *Metalimnus obtusus*. – a) Hanlig genitalie, högra parameren, – b) hanlig genitalie, aedeagus sedd från vänster, – c) Honans sjunde bukled.

Metalimnus obtusus. – a) right genital style in male, – b) aedeagus from the left, – c) 7th abdominal sternum in female.

18.8 2003, malaisefälla. Tämligen vanlig i hela landet. Nymferna lever på *Calamagrostis epigejos* och *C. purpurea* (berggrö och brunrör).

Diplocolenus bohemani (Zetterstedt, 1838). Nr Kumla, Ormesta, 25.7 2005, gulskål. ML Den är ej påträffad längst i söder och inte heller i den nordliga delen av landet. I den mellersta delen tycks den vara ganska vanlig. Den förekommer främst på torra gräsmarker där den lever på *Calamagrostis epigejos* (berggrö).

Cosmotettix panzeri (Flor, 1861). Vg Råda, Håledal, 30.7 2008, malaisefälla vid myr, Göran Andersson. I Ossiannilssons katalog (1983) är den upptagen för de flesta landskap och uppgiven som jämförelsevis ovanlig men tycks numera vara en sällsynt art. Den lever i mossmarker på *Eriophorum angustifolium* och *E. vaginatum* (ängull och tuvull).

Tack

Ett särskilt tack till Guy Söderman, Helsingfors för generös hjälp med bestämningar och uppgifter om vissa arter och för granskning av manuskriptet. Ett stort tack även till Peter Cederström för att jag fått

tillgång till hans insamlade material och till Magnus Larsson, Sofia Larsson, Jesper Hansson, Markus Franzén och Göran Andersson för att jag har fått tillgång till deras fällfångster och till Christoffer Fägerström för de fina färgbilderna.

Referenser

- Biedermann, R. & Niedringhaus, R. 2004. Die Zikaden Deutschlands. Bestimmungstabellen für alle Arten. – Wissenschaftlich Akademischer Buchvertrieb-Fründ, Schessel.
- Gillerfors, G. 2002. Nya arter för Sverige och nya landskapsfynd av stritar. – Ent. Tidskr. 123: 109–116.
- Gillerfors, G. 2003. Andra bidraget till stritarnas förekomst i Sverige. Två nya arter för landet, samt nya landskapsfynd. – Ent. Tidskr. 124: 219–224.
- Gillerfors, G. 2005. Tredje bidraget till stritarnas förekomst i Sverige. Fem nya arter för landet, samt nya landskapsfynd. – Ent. Tidskr. 126: 149–158.
- Gillerfors, G. 2008. Fjärde bidraget till stritarnas förekomst i Sverige: Sex nya arter för landet, nya landskapsfynd samt fynd av mera ovanliga arter. – Ent. Tidskr. 129: 69–74.
- Nickel, H. 2003. The Leafhoppers and Planthoppers of Germany. (Hemiptera. Auchenorrhyncha): Patterns and strategies in the highly diverse group of phytophagous Insects. – Pensoft Publishers, Sofia-Moscow and Goecke & Evers, Keltern.
- Nickel, H. & Holzinger, E. 2006. Rapid range expansion of Ligurian Leafhopper, *Eupteryx decempunctata* Rey, 1891 (Hemiptera: Cicadellidae), a potential pest of garden and greenhouse herbs in Europe. – Russian Ent. Journal. 15(3): 57–63.
- Ossiannilsson, F. 1978, 1981, 1983. The Auchenorrhyncha (Homoptera) of Fennoscandia and Denmark. Part 1, 2, 3. – Fauna Entomologica Scandinavica. Scandinavian Press LTD, Klampenborg, Denmark.
- Söderman, G. 2007. Taxonomy, distribution, biology and conservation status of Finnish Auchenorrhyncha. (Hemiptera: Fulgoromorpha et Cicadomorpha) – The Finnish Environment Institute. Helsinki.
- Söderman, G., Gillerfors, G. & Endrestöl, A. 2009. An annotated catalogue of the Auchenorrhyncha of Northern Europe (Insecta, Hemiptera: Fulgoromorpha et Cicadomorpha) – Cicadina 10: 33–69.